СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION.

ТРИ ЦЕНТИ РІК XLV. Ч. 258. Джерзі Сіті, Н. Дж., пятниця, 5-го листопаду 1937. VOL. XLV. No. 258. Jersey City, N. J., Friday, November 5, 1937. THREE CENTS

АМЕРИКАНСЬКА ПАРТІЯ ПРАЦІ НА ПОЛІТИЧНІМ ОВИДІ

ВАШИНҐТОН. — Політичні круги беруть уже під серіозну увагу Американську Партію Праці, по якої стороні голосували в Ню Йорку при виборах 482,459 осіб. Щоправда, годі ще витягати з цього голосування дуже далеко йдучі наслідки, але це є певне, що ця нова партія вже заважила в Ню Йорку, кинувши свої голоси на сторону Ля Ґвардії і Дюї. Тепер питання, чи вона здобуде подібну силу в інших містах, зглядно в краю, й чи не стане вже при найближчих президентських виборах таким важним чинником, яким стала при міських виборах у Ню Йорку.

Заявляє свою льояльність до президента.

Американська Партія Праці вислала до президента Рузвелта лист, у якім заявляє, що це неправдиві поголоски, які піддають, що ця партія вже не попирає політики Рузвелта. Лист стверджує, що політика „Нового Розділу" є політикою Американської Партії Праці.

РУЗВЕЛТ ЗУСТРІНЕ ЛЯ ҐВАРДІЮ.

НЮ ЙОРК. — Президент Рузвелт був одним з перших, що надіслали Ля Ґвардії, наново вибраному посадникові міста, привітний лист зприводу цього вибору. Вже цей поспіх спонукав багато осіб до думання. А тепер іще повідомлено Ля Ґвардію, що президент, як вертатиметься до Вашинґтону з Гайд Парку, хоче з ним відбути особисту конференцію. Це дало притоку до ще більших коментарів, бо до того всього привязують певні політичні комбінації. Кажуть, що Ля Ґвардія довго посадником не буде, а піде ще більше „вгору". Покищо намічують для нього — сенаторство.

КОМБІНУЮТЬ ТЕЖ І З ДЮЇМ.

НЮ ЙОРК. — Нововибраному ґенеральному прокураторові Томасові Дюї заповідають уже тепер велику політичну карієру. Видвигають його між іншим і на кандидата на ґубернатора нюйоркського стейту.

ДОМАГАЮТЬСЯ ПОНОВНОГО ЧИСЛЕННЯ ГОЛОСІВ.

НЮАРК. — Сенатор Мур, демократичний кандидат на ґубернатора, вибраний ґубернатором стейту Ню Джерзі більшістю 44,630 голосів. Републиканський кандидат, провідник Лесер Клі, оспорює цей вибір, заявляючи, що при численні пошахровано голоси, а це головно в повітах Ґодсон, Мидлсекс і Берґен. Він домагається перечислення голосів. Та на те треба видати коло $50,000. Вже зачали збирати жертви на покриття такого видатку.

ЧИ ЧОГО НАВЧИТЬСЯ?

НЮ ЙОРК. — Тамані Гол, демократична політична машина, що так довго трясла Ню Йорком, приняла поразку при міських виборах спокійно, кажучи, що вона буде для неї великою наукою в будуччині, на яку вона глядить усе ще — оптимістично.

ЮНІЇ ПРОТИ КНЯЗЯ ВИНДЗОРА І ЙОГО ПОДРУГИ.

БАЛТИМОР. — Балтиморська Федерація Праці, що є у звязку з А. Ф. П., ухвалила резолюцію, звернену проти бувшого англійського короля, а тепер князя Виндзора, як теж проти його подруги та його приятеля Чарлза Бедо, як ворогів робітничої справи.

Чому інформувавсь у Гітлера?

В резолюції закидається князеві Виндзорові те, що він їздив до Німеччини, щоб там пізнавати робітничі відносини і засягати інформацій про робітничі справи в Гітлера, себто в „найзавзятішого ворога організованого робітництва і трейдюніонізму", а далі в таких, що цілковито знищили в Німеччині юнійний робітничий рух.

Бедо теж реакціонер.

Резолюція стверджує далі, що князь Виндзор хоче пізнавати робітничі відносини в Злучених Державах при помочі міліонера Чарлза Бедо, реакціонера, що обстоює систему „спід оп".

І за жінку не забули.

При кінці запротестовано в резолюції й проти того, щоб з робітничими справами лучити княгиню Виндзор, американку, яка походить з Балтимор і яка, коли жила в тім місті, ніколи не цікавилась робітниками, ні робітничими справами.

В ПАРАҐВАЮ РЕВОЛЮЦІЯ.

БУЕНОС АЙРЕС (Арґентина). — Ще в одній републиці Полудневої Америки вибух неспокій. А це в Параґваю. Кажуть, що там говорять уже про революцію. Покищо це певне, що збунтувавсь один полк та що проголошено в краю воєнний стан.

ЛИСТОПАД

МІСЯЦЬ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ

Памятайте при кожній нагоді, що за долю інвалідів відповідає той, хто післав їх до боротьби, -- Українська Нація. Є обовязком цілої Нації відповідно інвалідів забезпечити. Тому даймо поміч окалічілим жовнірам Українського Війська!

Жертви шліть на таку адресу:

„OBYEDNANYE"

P. O. Box 122, Hudson Terminal, New York, N. Y.

ЛЬОКАТОРКА З МИСТЕЦЬКИМ СМАКОМ.

В латинській дільниці Парижа стояв свого часу препарний дім, що його вживали як звичайного чиншового дому. Одного дня прийшла якась молода англійка винаймити мешкання. Вона виявила багато мистецького смаку, бо вибрала собі помешкання, в якому порозміщувані були картини ріжних славних малярів. Одначе вона вимогла, щоб усі картини були підчас її побуту закриті полотном, щоб непотрібно не нищилися. По кількох місяцях вона випровадилась і коли з картин поздіймали знову полотно, виявилося, що по картинах і слід застиг. Льокаторка з мистецьким смаком вспіла за той час якслід упоратися.

АРЕШТУВАЛИ ВОРОЖБИТА.

У Львові арештовано 27-літнього Павла Бащинського, властника реальности при вул. Церковній, що, присвоївши собі імя Абдель Ганіма, реклямувався як ясновидець і натягав людей на гроші. Він держав окреме бюро з кількома урядовцями і вів широкі інтереси в цілому краю. Бюро висилало масово своїм клієнтам друковані гороскопи і віщування та відбирало з почти кількасот злотих денно. Аж коли клієнти зміркували, що стали жертвою ошуканства, справою занялася поліція, яка закрила „бюро", а самого „ясновидця" відставила до слідчої вязниці.

СТШЕЛЬЦИ БУДУЮТЬ ДІМ.

В українському селі Лубянках, пов. Стрий, відбулося посвячення угольного каменя під будову стрілецького дому. На посвячення прибув стрийський староста Гармата й інші повітові достойники.

13-ТА ДИТИНА.

У французькому селі Сен Бруї ле Фосе подругам Брюяр уродилася 13-та дитина. Хресним батьком хлопчика буде сам президент Франції Альберт Лебрен, а хреститиме єпископ Шоле. Батьки дитини ще дуже молоді. Мати має щойно 34 роки.

ПРОВІДНИКИ РОЗВЯЗАНИХ СПОРТОВИХ КЛЮБІВ ПЕРЕД СУДОМ.

В городськім старостві у Львові відбулася карно-адміністраційна розправа проти провідників розвязаних клюбів львівської округи УСС, а саме: УРСК-у, Тризуба, Черника, Буйтура, Буревія і Чорноморця. У висліді розправи всіх провідників названих клюбів покарано карою по 10 зл. із заміною на одну добу арешту.

ВИНАХІДНИК ЧАСОПИСУ.

А. М. Шошат пише у своїй книжці п. з. „Цікава й велика постать Теофраста Ренандота" про чоловіка, який „винайшов газету" у 1631 р. Перший часопис був виданий незвичайно дбайливо. Містив він тільки одну, зате доволі велику статтю, яка славила мінеральні води Сен Жермен у Ляй. Треба замітити, що ще перед появою того першого часопису видавав Ренандо періодичні листки, що містили в собі оголошення, серед яких можна було знайти і оголошення такого змісту: „Пошукую товаришки на 15-денну подорож до Італії".

Хто міг би подумати, що в епосі Людвика XIII. Ренандо створить у своїм часописі відділ політичних дискусій, відділ безплатних лікарських порад і т. д. Одначе перший часопис зустрічав у своїй діяльності чимало перешкод. Одною з найбільших перешкод був сам Людвик XIII., якому не подобалися вістки, що їх передавав часопис, вістки, які повинні були бути затаєні.

ШТУЧНІ ЗУБИ ПРИЧИНОЮ СМЕРТИ.

У Станиславові померла 47-літня Анеля Дмитрик серед познак затроєння. Ці прояви виступили особливо в роті, де Дмитрикова мала штучні зуби, виконані з металю, що заступав золото.

ТАЄМНИЧЕ ВБИВСТВО.

В Камінці Волоскій, пов. Раська Руська, вбив хтось ножем Филипа Гричку, властника склепу. Польські часописи пишуть, що його вбили українські націоналісти, тому, що він був діяльним комуністом.

ПЕРЕНОСЯТЬ УКРАЇНСЬКИХ УЧИТЕЛІВ НА ЗАКАРПАТТІ.

З початком нового шкільного року багато нарікають учителі на переношення їх на нові місця. Сталося це без просьби дотичних учителів та без їх вини. Впадає в очі, що перенесені вчителі належать до народовецького напряму, а є між ними і визначні культурні працівники. Кілька випадків наведемо й тут. Михайла Андрашка із Севлюша нагло перенесли до Раківця. Відомий з „Нової Сцени" культурний працівник Евген Шеребій був довгі роки учителем в Хусті. Ні сіло ні пало перенесли його до школи в Кірешаж. Микола Вайда, редактор „Карпатської Молоді" з Великої Копані, перенесений з одного дня на другий до Ясіня. Сам Вайда в Копані має хату, землю і т. д.

ДОРОГОЦІННА КНИЖКА.

До одної паризької книгарні прийшов якийсь молодий чоловік і хотів купити том старого видання Бальзакових творів, люксусово оправлених і прикрашених ріжними дорогими ілюстраціями. Тому тексту книжка коштувала 200 франків. Одначе покупцеві була ця ціна зависока. Тоді продавець порадив покупцеві піти до другої кімнати до шефа фірми і поторгуватися з ним. Покупець пішов справді до кімнати шефа, який не мав найменшого поняття про те, що в сусідній кімнаті діялося. Клієнт запропонував шефові книжку за половину ціни, на що очевидно купець, уражований таким несподіваним інтересом, негайно погодився. Щойно пізніше, коли за покупцем уже й слід застиг, переконався він, що купив свою власну книжку.

НОВИЙ ЛЮДОВИЙ ДІМ.

На пограниччі двох сіл, Старуні і Журак надвірнянського повіту, відбулося в приняві повітового старости Стеф. Вольського та інших повітових дів посвячення угольного каменя під польський людовий дім, що має стати осередком польського організаційного життя цих громад.

ЗАГОВІР НА ЖИТТЯ СТАЛІНА

МОСКВА. — В містечку Сухум, у Грузії, розпочався процес проти 47 грузинів, посуджених у намаганні вбити Сталіна. Вони нібито змовилися зо сторожею Сталіна і в часі прогульки Сталіна моторовою лодкою по Чорному морі, недалеко Кавказу, з берега мали машиновим крісом його застрілити. Але вони почали стрілянину заскоро і моторова лодка відчалила від берега. За словами совєтської преси, обвинувачені призналися до вини. Серед замаховців знаходиться старий грузинський большевик Нестор Лакоба, який передтим давав багато доказів вірности большевицькій ідеї.

ЗНОВ ЗАСТРІЛИЛИ 28 ОСІБ.

МОСКВА. — Зо всіх сторін совєтської території приходять вістки про дальшу „чистку", серед якої розстрілюють денно десятки осіб. Цей раз в одній дні застрілили 28 осіб. Частину з цього застрілено в східнім Сибірі, частину в околицях Ленінграду, а частину в Білорусі. Всім їм закидували „саботаж і нищення збіжжя".

МІЖНАРОДНЯ КОНФЕРЕНЦІЯ В БРІСЕЛІ.

БРІСЕЛЬ (Бельгія). — Тут розпочалася міжнародня конференція представників 14 держав із завданням полагодити далеко-східній конфлікт. Покищо конференція не рішила нічого конкретного, а делеґати задоволялися тільки виголошуванням сентиментальних промов, що „конфлікт на Далекому Сході треба полагодити мирно". Та рівночасно з тією отвертою конференцією відбувається в Брісели ще друга міжнародня конференція, але в найбільшій тайні; на ній радять уже річево над нинішнім тяжким політичним положенням. Догадуються, що там твориться бльок „демократичних" держав для противаги „диктаторському бльокові".

ВИЗД НІМЕЦЬКОГО АМБАСАДОРА ДО РИМУ.

БЕРЛІН. — Німецький амбасадор Рібентроп виїхав до Риму. Догадуються, що його завданням є підписати з італійським урядом угоду, на основі якої Італія приступилаб до спільного протибольшевицького фронту, до якого вже належить Німеччина і Японія.

ЯПОНІЯ ХОЧЕ ВИПОВІСТИ ВІЙНУ КИТАЄВІ.

ТОКІО. — Японський уряд носиться з гадкою формально виповісти Китаєві війну. Бо хоч війна в Китаю в повному ході, то проте дотепер не було формального виповідження. Тим виповідженням Японія думає зискати те, що могтиме перевести отверту бльокаду китайського побережжя. Бо досі, будучи формально з Китаєм у стані миру, вона не має права силою відганяти чужих кораблів від китайських берегів.

АНҐЛІЯ ТАКИ ХОЧЕ ПРИЯЗНИ З ІТАЛІЄЮ.

ЛОНДОН. — Анґлійський премієр Чемберлен заявив у парляменті, що основою анґлійської політики на Середземному морі таки є приязнь з Італією. Він пригадав приязну кореспонденцію, яку він провадив з Мусоліні минулого літа, і висказав бажання, щоб та приязнь далі продовжалася. Лорд Страболді заявив, що анґлійські сили на Середземному морі такі великі, що Анґлія не має потреби боятися Італії, якої сили є розпорошені в Етіопії, Еспанії і Лібії.

ДАНЦІҐ ПРЯМУЄ ДО ЗЛУКИ З НІМЕЧЧИНОЮ.

ДАНЦІҐ. — Данціґський націстичний провідник Ферстер заявив, що Данціґ, не оглядаючись на конституцію, буде прямувати до злуки з Німеччиною. Незадовго офіційний прапор Данціґу буде той сам, що і Німеччини, себто свастика. Також будуть розвязані всі інші німецькі політичні партії, а останеться тільки одна, націстична. Але попри неї буде ще одна польська політична партія. Вістки з Варшави доносять, що польська влада не буде в тій справі робити ніяких заходів і вона задоволена з факту, що всетаки дозволяють на одну польську партію.

АРЕШТУВАЛИ 40 ХОРВАТСЬКИХ СТУДЕНТІВ.

ЗАГРЕБ (Юґославія). — Сербська поліція арештувала 40 хорватських студентів у звязку з протидержавними розрухами, які відбулися пару днів тому і в яких згинули 4 хорвати і 15 було ранені. Розрухи, в яких сербська поліція стріляє до населення, відбуваються далі. Тим обурена ціла Хорватія.

ГІТЛЕР ПРОТЕСТУЄ ПРОТИ ПЕРЕКРУЧУВАННЯ ЙОГО ПРОМОВ.

БЕРЛІН. — Німецька преса надрукувала протест Гітлера проти перекручування його промов. Це роблять не тільки чужі, ворожі Гітлерові чинники, але також націстичні редактори, які, вкорочуючи його промови, часто надають їм через те зовсім інший зміст.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and Holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число з пятниці (з англійською частю):		Friday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.00	One year	$2.00
На пів року	$1.25	Six months	$1.25
В Джерзи Сіті і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$4.75
На три місяці	$2.50	Three months	$2.50

а оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПО ГОЛОСУВАННІ

День 2. листопаду вже за нами. А це значить, що й за нами є вже сповнення того обовязку і громадянського права, яке зветься правом голосування і вибору ґубернаторів, конґресменів, есемблименів, посадників міст, прокураторів, суддів і ріжного роду міських урядовців. Отже ми, що є громадянами з виборчим правом, уже своє зробили, і то кожний з нас у свойому стейті й у своїй місцевості. А тепер приходить черга на тих, котрих ми наділили публичними урядами й почестями.

Хто з нас бував на зібраннях, що їх скликувано підчас виборчої кампанії, той певно ще не прийшов до себе, наслухавшись тих ріжних обіцянок, якими нас благословили кандидати на ріжні уряди. І приємно нам було хоч на хвилинку забути про наші життеві клопоти і нераз навіть дуже сумну дійсність, прислухуючись до того, що вони говорили про „Божий Край", себто про Злучені Держави, та про те, яка тут стелиться рожева дорога бідному імігрантові і його дитині.

І наслухались ми теж по всіх усюдах того, що нам треба урядників з чистими руками, чесних і розумних, таких, що заступалиб робітничі інтереси і не булиб знаряддям політичних машин, що визискують робітника, що урядують при помочі підкупства і рекетірства.

Та тепер, як видно, сталось у ріжних місцевостях так, що ті, котрі найбільше говорили про „чисті руки" і про „чесноту", дістали дійсну нагоду виявити ці гарні прикмети в практичному житті. Це значить, що в багатьох місцевостях прийшли тепер до влади ті, що вміли найкраще говорити, найбільше обіцяти, та що теж мали змогу і найбільше грошей видати, бо й це важне, щоб дістати при виборах більшість.

В Америці є звичайно великий рух перед виборами. Такий, як у ніякому другому краю. Але кілька днів по виборах — усе успокоюється і скоро забувається. Це є настільки добре, що тим чином лекше ліквідувати погані сторони виборчих кампаній, коли люди можуть скоро забувати ті особисті зневаги, на які наражені, часто цілком незаслужено, підчас виборчої гарячки. Але булоб, а навіть є недобре, коли разом з тим забуваються і серіозні річи, коли не пильнується здійснення того, що було виставлене у виборчих плятформах партій і кандидатів. Бо замало це пригадувати аж тоді, коли партія чи кандидат стане знову до нових виборів. Треба це робити громадянам тепер, і в зорґанізованій формі. Треба на кожнім кроці наставати, щоби було виконуване те, що було обіцяне партіями і кандидатами. І саме на те маємо політичні громадянські клюби, щоби про такі справи говорити, їх видвигати. Тому треба ставити і в імені наших політичних клюбів домагання до партій і кандидатів, щоб у конкретних випадках виконували те, до чого себе зобовязали.

ЖАХЛИВЕ ПОЛОЖЕННЯ В УКРАЇНІ ПІД СОВЄТАМИ

Черновецька „Рада" з 17. жовтня б. р. подає під повищим заголовком короткий малюнок відносин в Україні під Советами. Вона стверджує, що одержала цей опис від визначного українця, що живе тепер за кордоном і подає, що не може видати імени особи, що розповідала про ті свої враження, але запевняє, що передає точно й вірно те, що чув.

Арешти українських учених і письменників. — Селяни під баґнетом і нагайкою.

Оособа, що постійно перебувала дотепер у Києві і щойно перед кількома тижнями виїхала за кордон, поділилася з нами своїми спостереженнями про те, що діється під цю хвилю в Україні, а зокрема в столичному місті Києві. Постараємося коротко переказати хід думок нашого співрозмовника.

В Києві й далі панує жах. Не тільки безпартійне населення столиці не має спокійної хвилинки в свому житті. Не мають спокою й українці, члени комуністичної партії. Нема й днини, щоб з Києва не відходили в невідомому напрямку цілі поїзди з арештованими. Тепер вивозять у першу чергу українців — урядовців ріжних державних установ. Уже потім ідуть селяни і робітники. Забирають урядовців просто від праці в урядах, що й попрощатися з родиною не можуть. На місце арештованих привозять молодих комуністів — москалів. Часто буває, що визначніші урядові особи українського походження взагалі зникають без усякого сліду. В урядах панує повне безладдя.

Коли раніше переслідувано українців за те, що нібито на словах виявляли своє незадоволення з советської влади, то тепер арештують тих, що мовчать. Не хвалиш „богуподобного" Сталіна, не славиш „щасливого і веселого життя", ним створеного, мовчиш — значить „ворог народу". І таких чекає як не розстріл, то висилка на північ. На фабриках і заводах, у колективах знов арештують тих робітників, які, буває, спізняються завчасу підняти руку, коли голосують над резолюцією про розстріл своїх арештованих товаришів.

Через недоїдання населення виснажене. Нема харчів. Нема й у що вбратися. Особливо бідують люди по селах у колгоспах і радгоспах (колективні і радянські господарства). Виголодніле й обірване населення советська преса потішає тим, що, мовляв, у буржуазних країнах за кордоном живеться далеко гірше, і в порівнянні з іншими державами в Советах просто райське життя. Звичайно, цьому ніхто вже не вірить, бо гіршого пекла ніхто вже не може собі навіть уявити. Люди снуються як тіні. Лиш очі горять ненавистю до своїх катів.

Національна свідомість в Україні значно поширилася. Це найбільше лютить Москву. Вона вже нікому не вірить, хто носить українське імя. Українців навіть з походження переслідують, як тільки можуть. Голову ради комісарів в Україні, П. Любченка, зацькувала московська тічня. В Києві всі знають і те, що П. Любченко, перш ніж наложив на себе руку, застрілив свою дружину і малолітню дитину, бо знав, що їх чекає після його смерти. Совєти цей факт стараються ріжними способами затушувати.

В школах з українською мовою навчання покищо й далі вчать по українськи. Одначе в перервах діти намагаються самі між собою говорити по московськи. Бояться.

Про якийсь орґанізований виступ проти московської влади в Україні не може бути й мови. Скрізь повно шпигунів, навіть у найближчій родині. Брат не вірить братові, а батько синові. Всежтаки можна сподіватися, що одної гарної днини може непідготовано, стихійно вибухнути всенародне повстання, яке змете своїх ворогів. Уже й тепер трапляються випадки, коли селяни і робітники з відкритими ґрудьми і піною на устах кидаються на баґнети червоноармійців. Як єдиного свого спасення, все чекає війни.

Василь Пачовський.

КНЯЗЬ ЯРОСЛАВ ОСМОМИСЛ

В 1084 р. сталася для Галицької Землі дуже важна подія: її захопили у свої руки Ростиславичі — Рюрик, Володар і Василько, син Ростислава, найстаршого внука Ярослава Мудрого. Князі ці дуже мудро управляли землею, забезпечили її від сусідів і, хоч мали свої окремі волости, жили між собою у згоді. Володарів син Володимирко († 1153), сполучив усі волости в одну державу, переніс столицю до Галича над Дністром (1141) і залишив свому синові впорядковану, сильну державу, яку він забезпечив то зброєю, то — хитрістю. Таким чином його син, Ярослав Осмомисл (1153—1187), став наймогутнішим князем тогочасної України.

Ярослава змальовує літопис князем мудрим, бистрим у слові, богобійним, поважаним по всіх землях і славним своїми полками. Він привів Галицьку Землю до прегарного стану, роздавав багато милостині, ласкавий був до бездомних, годував бідних, любив чернечий чин і підпомагав його.

На самому початку свого панування він мусів закінчити війну за Погорину, що її вів його батько з Ізяславом II., князем київським. Війну цю вирішив бій під Теребовлею, коли київський князь хитрощами привабив до себе галицьких вояків, а потім позабирав їх у полон та немилосерно повбивав. В Галицькій Землі настала велика жалоба. Ізяслав, пд докорами сумління, вернувся до Києва й незабаром помер. По його смерт дещо з Погорини залишилося за Галичем, дещо приало волинським князям.

Крім того Ярослав Осмомисл мав велику мороку зо своїм стрийним братом Іваном, якого його батько Володимирко, за бунт, позбавив батьківщини його, Звенигорода, й він подався на південь, у теперішню Молдавію, оснував місто Берладь, яке зробив своєю столицею, а над Дунаєм заклав нове місто — Новий Галич (теперішній Ґалац). Та йому таки хотілося засісти на галицькому престолі, тимто раз-у-раз підмовляв ріжних князів, щоб йому в цій справі допомогли. Без війни обійтися не могло. З допомогою половців Іван, що його історія зве Берладником, здобув кілька міст на Пониззі, що належало до держави Ярослава, але, як половці його покинули, втік до Києва. Дехто з галичан тримав руку з Берладником, отже треба було з ним для добра держави розправитися. Ярослав рушив 1158 р. на Київ. Київський князь, що дав захист Іванові, втік із свого міста, та втік і Берладник, що подався до Греції, де незабаром (1161 р.) помер. Перемога Галича над Києвом поставила Галич у передове місце між усіма українськими князівствами — повага Ярослава Осмомисла на Україні сильно зросла. Ярослав заволодів землями Берладника, і його держава сягала до Дунаю.

Після цієї війни галицька держава заживала миру, багатіла торговлею. Головним стрижнем її був Дністер, а пристанями — Галич над Дністром і Малий Галич — над Дунаєм. Держава простягалася на заході по ріку Вислок і Сян, на півночі по горішній Буг і Горинь, на сході — по Бог, а на півдні межувала з Чорним морем та гирлом Дунаю й Карпатами.

Столицею цієї держави став Галич, велике місто, що займало простір на пять годин ходу в окрузі. Свіжо викопані фундаменти катедри показують, що княжий город був у Крилосі, де окружають трикутну твердиню почвірні високі вали. Осередком города був княжий терем на „Золотому Тоці", де були церкви: великий собор Успення Пресв. Богородиці, на взір Софії, збудованої Ярославом 1154 р., храм Спаса, сполучений хідником із княжим тереном, манастир св. Івана й інші церкви. До Дністрової пристані прибували більші кораблі й менші судна, які привозили товари зо Сходу, з Чорного моря й вивозили плоди нашої землі. Тимто Галич зароївся за часів Ярослава від багатих палат купців.

Спокій і багатство своє завдячувала галицька держава розумній закордонній політиці Ярослава, який увійшов із сусідами в політичні союзи. Так, навязав торговельні зносини з німецьким цісарем Фридрихом I. Барбаросою (1155—1190), жив у злагоді з польським князем Казимиром II. Справедливим (1160—1104) та з угорським королем Белею III. Але найважніший союз для держави був із візантіським царем Мануїлом I. (1143—1180) і його наслідником — Андроніком Комненом. Цей Андронік був, здається, по матері, дочці Володара, первим братом Ярослава. Та він посварився з Мануїлом і 1165 р. подався до Галича, де Ярослав приняв його з великою пошаною й дав йому кілька городів над Дунаєм. Колиж князь Мануїл погодився з Андроніком і покликав його, Ярослав відіслав його до цісаря з великими почестями.

На Закарпатті збереглася народня казка про чудесну ладу (літак, щось наче скриня) Ярослава. Ось зміст цієї казки:

Раз князь Ярослав не мав роботи, сидів собі, на мягкому кріслі, слуги принесли йому ладу. Цікавий, відкрив ладу, лада почала підлітати, так, що слуги ледви її здержали. Тоді знав уже Ярослав, на що та лада. Сів у ладу й полетів у Туреччину, у город Царгород. Там дізнався, що султанова царівна замкнена в дуже високій вежі, щоб, без дозволу султана, ніхто не бачив його доньки. Ярослав полетів на вежу й полюбив царівну, а вона його. Вона подарувала йому золотий перстень, думаючи, що Ярослав — турецький бог. І покликала свого батька й хотіла справити весілля. Ярославові заманулося показати туркам, що він бог; купив запальні річі, що видавали іскри, полетів угору і пустив над город. Тоді й народ повірив, що це турецький бог. Князь полетів у ліс, залишив там ладу, а сам пішов у город. Як назад вернувся, то не знайшов лади; бо як пускав іскри, то одна іскра залишилася й лада згоріла. Сумний вернувся на Русь, не здобувши царівни, але перстень її носив до смерти.

Може, ця казка й відноситься до Ярослава Осмомисла, бо, здається, він давав поміч грецькому цісареві проти турків. Вона вказувалаб на могутність Ярослава, яку оспівав автор безсмертного „Слова о полку Ігоревім" такими словами (даємо в переспіві на теперішню мову В. Щурата):

Осмомисле Ярославе,
Княже в галицькім околі!
Гордо сів ти на престолі,
Злотокованім престолі.
Ти підпер угорські гори
Скрізь залізними полками,
Королеві путь заставив,
Дунаєві замкнув брами.
Мечеш бремена під хмари,
До Дунаю судищ суди.
Твої грози йдуть світами,
По землях течуть усюди.
Ти і Києву ворота
Вдчиняєш в кожній хвилі
І з вітцівського престола
У салтанів мечеш стріли.

І дійсно Ярослав висилав свої дружини під проводом воєводи на половців та допомагав поодиноким князям добувати Київ. Але від смерти Юрія, свого тестя, він почав вороже виступати проти його сина Андрія, суздальського князя, що зруйнував і пограбував Київ 1169 р. й посадив там свого брата Гліба; та той там довго не загрів місця, бо Ярослав давав допомогу іншим князям, щоб вони княжили в Києві. І справді тільки той князь ставав київським князем, кому допомогу давав великий галицький князь. А щодо половців, то не було року, щоб галицькі полки їх не гнали з українських земель.

Одначе Ярослав війни не любив, у своїй волості завів мир, жив у згоді з сусідами, дбаючи про внутрішній добробут Галицької Землі.

За його князювання Галицька Земля дійшла до небувалого розцвіту, тимто вдячна верхівка нароку назвала його за мудре володіння Осмомислом, що нібито він думав за вісім справ.

Та, не вважаючи на всю велич свого князювання, Ярославові довелося зазнати натиску з боку бояр, які зросли були тоді в велику силу. Ярослав одружився 1150 р., ще за життя батька, з Ольгою, дочкою Юрія, сина Володимира Мономаха, та не злюбив її, а зійшовся з Настею Чагрівною, бояринею, від якої мав молодшого сина Олега. Вона привела до значіння на дворі свою родину, а проти цього збунтувалися бояри, схопили її, живцем спалили її на костирі, а князя довели до присяги, що житиме у згоді з нелюбою Ольгою (вона вмерла ще до смерти князя). Умираючи (1. жовтня 1187 р.), Ярослав призначив молодшого сина Олега (від Настасі) на галицький престіл, а Володимирові — віддав Перемишль.

У великі сімсот пятьдесяті роковини смерти Ярослава може Галицька Земля повеличатися викопаними підвалинами великої святині, як доказом великої столиці галицького князівства. — („Життя і Знання").

Василь Пачовський.

А. Ах.

ҐРАФ БРАДО

(Оповідання).

(2)

Хто тепер глянув на візитівку, той ні на хвилю не сумнівався, що то візитівка італійського ґрафа. Що той Брадо, не німець, що, судячи по імені, він італієць, німці гадали ще тому, що по своїй вимові німецьких слів показував, що він не німець.

Представляючися кому, Брадо все називав себе лиш по імені, не додаючи слова ґраф. На такий обман не мав смілости пускатися. Свою ціль осягав, знайшовши собі якусь причину передати, або показати свою візитівку. Тоді кожний новий знайомий погадав собі:

— О! То ґраф. Не чваниться тим і не ґоноруеться, бо, представляючись, не сказав того; затаїв, що він ґраф!

Осип Гриць Борода не лиш людям хотів показати, що він пан з панів, що знає панське життя, панські звички і примхи, що на все те має за що позволити собі. Він також сам все те хотів відчути. І в неодно таке, що йому не смакувало. Та він їв, коли на нього дивилися люди, бо чув, що таке їдять великі пани. Ходив до театру на опери Ваґнера, хоч троха не сказився, так йому невигідно і скучно було сидіти там. Та він висиджував бодай до половини, щоби не засоромитися, коли в якім панськім товаристві спитають, чи він уже був на Льоґенґріні.

Брада чув і в ґазетах читав, що великі пани полюють на шляхотну дичину, себто на олені. Хто не має власних лісів, або хто має охоту заполювати тільки десь-колись, або й тільки один раз в чужім лісі, той платить за дозвіл застрілити оленя; буває, що лиш за дозвіл одного стрілу до такого розсохача. Брада знав, що в альпейські ліси аж з Анґлії приїздять льорди мілiонери, щоби за право одного стрілу до оленя платити по тисячу корон.

— Мене стати на таке полювання, — погадав собі Брада і поїхав до Тиролю. В столиці краю, Інсбруку, допитав адміністрацію маєтків одного великого пана і там купив собі право одного стрілу до оленя, одного до ґемзи.

В Тиролі дуже шанують шляхотну лісову звірину. Пильнують, щоби вона не вигибла. Щоб утруднити полювання і вибивання звірини, не продавано права полювання на час, ані на застрілені штуки. Продавано тільки право до стрілу. Хто стрілив до оленя і хибив, то свої гроші тратив цілком так, як той, що оленя, чи ґемзу застрілив.

Полювати в такі ліси приїздять ріжні мисливі. Приїздять такі, що на полюваннях „зуби свої зїли", приїздять „недільні мисливі", приїздять такі, що рушниці ще ніколи в руках не мали і лиш хочуть показати своє панство. Лісової челяди такий пан не здурив. Кожний хлоп у тих сторонах лиш раз глянув на такого, лиш почув пару його слів... зараз пізнав, чи то справжній мисливий, чи лиш пан, що хоче показатися великанським спортовцем. Як такий пан, або панич впаде їм в руки, то вони немилосерними жартами і збитками омерзять йому всяке полювання взагалі, відстрашать від лісу. Притім вони його ніколи не жалують. Злуплять його іназбиткуються над ним, так, що він пізніше вже за ніякі гроші не піде до лісу з рушницею.

Брада поїхав до ревіру, в котрім купив право до двох стрілів. Не заїхав просто до лісничівки, бо до того права не купив собі. Лісничий не мав обовязку і не хотів приймати у себе чужих йому мисливих, що до його ревіру приїздили Бог зна з яких сторін. Брада опинився в заїзді села. Коли господар спитався його, як він зветься, бо мусить його замельдувати в уряді громадськім, Брада не сказав нічого. Виймив з портфелю візитівку і недбало кинув на стіл. Господар взяв у руку і прочитавши, зігнувся аж до землі.

— Чим можу служити панові ґрафові? — спитав.

— Теплої води, бо мушу змити з себе порох! — гість приказав згори крізь ніс.

Брада гадав, що кожний ґраф мусить до людей кричати згори і говорити крізь ніс.

В заїзді зараз рознеслася вість, що приїхав, мабуть на полювання, якийсь італійський ґраф. Гриць Брада умився, рушницю виймив зо шкіряного футерала, перевісив її і торбу з патронами через плечі і пішов до лісничого. При вході до лісничівки стояв гайовий, що також прийшов до лісничого. Брада передав ним лісничому свою візитівку. Лісничий вийшов з хати і промовив:

— Витаємо пана ґрафа! Адміністрація дібр уже сиґналізувала мені приїзд пана ґрафа. Тільки що подали імя й назвище, забуваючи про те, що наш гість не звичайний смертельник, а пан ґраф.

— Пусте! — перебив Гриць Борода, очевидно крізь ніс — ґраф, чи не ґраф перед Богом всі люди однакові.

— Всеж таки таке недбальство каригідне!

(Дальше буде).

ВАЖНЕ ДЛЯ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ В ФІЛЯДЕЛЬФІЇ, ПА. Й ОКОЛИЦІ!

Повідомляємо відділи У. Н. Союзу в Филядельфії, Милвил, Вілліямставн, Н. Дж., Вілмінґтон, Честер, Бриджпорт, Брістол, Котсвил, Фініксвил, Френкфорд і Трентон, що:

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 7-ГО ЛИСТОПАДА (NOVEMBER) 1937 РОКУ

В ГОДИНІ 1-шій ПОПОЛУДНІ відбудуться в Домі Укр. Амер. Горожан, 847 Норт Френклін вул. в Філядельфії, Па., ДУЖЕ ВАЖНІ

ОРҐАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ В СПРАВАХ У. Н. СОЮЗУ

І ТЕПЕРІШНЬОЇ ОРҐАНІЗАЦІЙНОЇ КАМПАНІЇ.

На ті збори приїде гол. предс. У. Н. Союзу МИКОЛА МУРАШКО і гол. секр. Д. ГАЛИЧИН. — На ті збори повинні прийти предсідники, секретарі, касієри і делегати з минулої конвенції Філядельфійських відділів і вимінених місцевостей. — Збори скликає і до співучасти запрошує гол. радний У. Н. Союзу з Філядельфії, Па., СТЕФАН СЛОБОДЯН.

З ДНЯ

БОРОТЬБА З ВІТРАКАМИ.

Скрентонська „Народна Воля" з 23. жовтня ц. р. в своїй редакційній статті повчає „фашистівські" ґазети, щоб вони писали більше про недавню гостру аґітацію проти Чехословаччини, яку розвели в себе німці, бо це, на думку „Народної Волі", подія першорядної ваги. „Народна Воля" аж така, „прониклива", що добачує в тій мовчанці тиху змову українських „фашистських" часописів заховати перед своїми читачами нову спробу Гітлера через Чехословаччину проникати в Україну.

Колиб це було правда, то здається, що в першій мірі повинні налякатися цього найбільше таки самі чехи. А ось яку новинку приносить із Чехословаччини кореспондент „Ню Йорк Таймсу" 27. жовтня ц. р.:

„Від одної високо поставленої офіційної особи автор цих рядків дістав нині перше офіційне звідомлення про те, яку вагу надає чеський уряд біжучій німецькій пропаґанді, зверненій проти Чехословаччини. Ця особа сказала: „Поперше, алярмісти, які вірять, що ця кампанія означає притоку до розпочаття мілітарної інтервенції в Чехословаччині, повинні знати, що навіть серед німецького народу тяжко булоб дістати піддержку для інвазії, яка цілком певно викликалаб европейську війну; інвазії, яка не має кращих оправдань, як „пімста за двох чесько - німецьких послів, що дістали поза вуха". В найгіршому разі випадок Тепліц-Шенав є тільки маскарадою, спробою, вивідати всесвітню опінію й опінію чеських властей, як вони будуть реаґувати на цю спробу знайти причину до інтервенції у внутрішних справах сусідньої держави".

Ось така опінія чеської особи, яка живе в Празі, віддаленій кілька годин їзди від Берліна, та яку та німецька пропаґанда безпосередньо обходить. А редактор „Народної Волі", хоч живе в Скрентоні, себто в місцевості, тисячі миль віддаленій від Берліна, зо страху, що „німці нападуть на Чехословаччину", спати не може. Ще й гарячковому маячінні втягає до спілки німецького походу на Чехословаччину якихсь — українських „фашистів".

ДРУГА СТОРОНА МЕДАЛІ.

З Европи повернувся до Америки ґен. Дос — той, що колись вславився своїм пляном, як економічно поставити на ноги Европу. За часів Кулиджа він був заступником президента Злучених Держав Америки.

Дос заявив репортерам, що він не вірить, щоб в Европі прийшло до вибуху війни. Широкі маси не хочуть війни і тремтять перед нею. А з волею мас, говорив Дос, мусять числитися навіть диктатори й не можуть робити чогось такого, що різко противиться волі народу.

Це твердження дуже цікаве. Воно, безперечно, правда, що навіть диктатори не можуть іти проти волі народу і робити щось таке, чого не хоче маса. Але, поставивши те твердження, треба зробити ще одно і признати, що те все, що дотепер робили диктатори, не могло яскраво противитися волі народу. Бо коли диктатори нині не можуть робити того, чого не хоче нарід, то вони не могли інакше поступати і рік, два, чи пять літ тому. А таке розумування потягне нас до ще одного практичного висновку, а саме: війна в Етіопії, виступ ґен. Франка, чи теперішня війна в Китаю — не могли бути противні масам дотичного народу...

Чи погодиться на це ґен. Дос?

ПЛЯМИ НА СОНЦІ.

Нераз астрономи згадують про „плями на сонці", які мають диний вплив на землю, на рістню, на звірят і на людей. Історики почали цікавитися тими плямами і почали ставити твердження, що плями на сонці ділають побудливо на людей; вони дістають бажання чину і через те в моментах найбільшого „заплямлення" сонця відбуваються на світі ріжні суспільні тертя, перевороти, а навіть вибухають війни.

Тими плямами зацікавилися також економісти, і ось професор Гарвардського університету, Ендрус, заявив, що роки економічного добробуту дивно якось збігаються з роками, в яких слідні соняшні плями. Він сам не хотів поставити твердження, що це плями дійсно ділають так на людей, але сказав, що статистика виразно вказує, що між тими обома явищами, себто між періодом добробуту і плям на сонці, існує якийсь дивний звязок. Найбільші плями появлялися на сонці в році 1928, в якому то році панував в Америці найбільший добробут, що його знає історія. А найменше заплямлення було в 1933 році, коли то Америка була в такій економічній депресії, якої не знає історія. Плями на сонці появляються приблизно що одинацять літ. Тепер ми знаходимося в періоді щораз більшого заплямлення. Найвищий ступінь плям сонце дістане в 1939 році. На той рік можна сподіватися знов найвищого ступня економічного добробуту в Америці.

Але це заплямлення має також загально - побудливий ефект на людей, і воно може „побудити" їх не тільки до конструкційної праці, але й до драчі, до війни. Тому в тім році треба добре оглядатись і на задні колеса.

Коротко кажучи, ці соняшні „плями" є, здається, одинокі плями на світі, що мають не тільки лихі, але й добрі сторони.

Слушно.

Пасажир літака:

— Але чи привезете мене щасливо вниз?

Пільот: Дотепер не оставив я ще нікого вгорі.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

З політичного віча на народні цілі.

При вул. 23 і Бравн відбулося 31. жовтня передвиборче демократичне віче в справі теперішних міських виборів. Саля Українського Дому була виповнена, промовляли американські й українські бесідники. Підчас перерви В. Титанич згадав і про наших політичних вязнів та просив присутніх зложити жертви, які хто може. Зібрано $12.61. Жертвували по $1: Пророчевський, Шпікула, М. Черкас; по 50 ц.: Горохівський, Фостик. Решта дрібними. Збіркою занялася пані Горохівська і пані Степанія Мила. З того призначено $6.50 на Рдну Школу і $6 на політичних вязнів. Гроші переслано через Обєднання.

Ольга Фостик.

Одного молодого чоловіка посадили в гостині до вечері побіч дуже гарної молодої жінки.

— Чому ви так мало їсьте? — спиталася його красуня.

— Ах, — сказав розмріяно юнак — коли сиджу коло такої чарівної пані, то трачу апетит.

———o———

В товаристві говорять про крокодилів.

— Чи в Нілю направду так небезпечно купатися? — питає панна Ірка. — Чи крокодилі такі пажерливі, що зїдають людей?

— Вони зовсім не є такі пажерливі. Навпаки, можуть їсти раз на 3 місяці.

— То тоді, як крокодилі наїдяться, можна купатися безпечно?

— Так, тільки треба вважати на тих крокодилів, що ще нічого не їли і скінчили вже свій 3-місячний піст.

УКРАЇНЦІ В ЮГОСЛАВІЇ

———o———

Українського народу в Югославії є кругло 40,000 — сорок тисяч. Гарна то горстка і колиб те число нашого народу жило разом в одній околиці, або в одній краю, в кількох сусідніх повітах, то моглиб жити своїм окремим життям, моглиб виявити перед хорватами і сербами всі добрі прикмети нашого народнього характеру; нас би більше знали, цінили і з нами рахувалися.

Та, на жаль, українці в Югославії дуже розсіяні і поділені, одні від других відчужені. Розкинені аж у чотирьох краях: Бачці, Сримі, Славонії і Босні. Яка то віддаль, можна собі представити, коли скажемо, що наприклад з Керестура в Бачці треба до Банялуки в Босні їхати цілий день і цілу ніч.

Та крім того розсіяння на великім порсторі поділені ще ми в Югославії і своїм походженням. Бо хоч усі ми члени одного народу, то українці в Босні і Славонії походять із Галичини і говорять правильною книжковою мовою, а бачванські українці, або „русини", переселились до Бачки перед 180 літами з полудневої (тоді мадярської) сторони Карпат і мають свій окремий говір, що дуже подібний до словацької мови. І власне цей бачванський говір дуже ріжнить наших бачванців від славонських і босанських україн-їнців.

Бачвансько-сримських українців є коло 25,000, а українців в Босні і Славонії коло 15,000 Між одними і другими мусить прийти до ближчих звязків, до ближчого взаємного пізнання. Бо, на жаль, ті дві галузки одного і того самого українського народу в Югославії жили дотепер одні від других цілком відокремлені і одні про других цілком не знали. Аж наше „Рідне Слово" почало писати про бачванських українців, а „Руські Новини", ґазета бачванців, часто згадує про наш нарід у Славонії і Босні.

Те відчуження мусить припинитися. Коли вже не можемо жити разом в одній околиці, то мусимо бодай духом бути злучені, мусимо бути добре обзнайомлені з життям одних і других і мусимо бути все свідомі своєї національної єдности.

Дещо в тім напрямі вже зроблено. Ось наше „Рідне Слово" друкується в серці бачванських українців, в Руськім Керестурі, в друкарні їх „Просвіти", і приносить вісти про їх народнє життя. Кооперативна каса в Керестурі дала більшу позичку для закуплення площі під будову нашої церкви в Дервенті. Гарна то поміч.

Тепер зачали ми в ще один спосіб зближування нашої Босні і Славонії з нашою Бачкою. В Керестурі самім є понад сто ріжних ремісників і торговців, котрі приймають хлопців до науки (шеґетрів). Треба отже, щоб якнайбільше число наших хлопців ішло до Бачки на науку ремесла. Так буде нав'язаний живий звязок між нами, наші молоді ремісники будуть виховані між своїм народом і останутьcя свідомими українцями — не будуть для нас страчені, як багато дотепер, що пішли в світ.

Тому памятаймо: лиш обєднані духом в одну українську родину в Югославії зможемо виказати якусь силу і прийти до значіння в нашій державі. —(„Рідне Слово").

УВАГА! ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

ЗАХОДАМИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ,
в Елизабет, Н. Дж.,
:——::——: влаштовується :——::——:

МАСКОВИЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, ДНЯ 6-ГО ЛИСТОПАДА (NOVEMBER) 1937 РОКУ

В ГАЛИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ,
214-216 FULTON STREET, ELIZABETH, N. J.

Початок в годині 7-мій вечером. —:— Вступ 35 центів.

Приґравати буде EDDIE KUGLER AND HIS ORCHESTRA.

За гарні і комічні костюми будуть роздані
5 нагород в готівці.

На цей баль запрошуємо всі українські Братства, Товариства, Сестрицтва і Клюби та всіх громадян до численної участи. В буфеті буде краєва ковбаса з капустою, печення і добірні напитки. Дохід призначений на сплату довгу модерного огріття будинку. **Комітет.**

УВАГА! НЮАРК, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

ПЕРША СОТНЯ УКРАЇНСЬКИХ СІЧОВИХ СТРІЛЬЦІВ
:—:—:—: влаштовує :—:—:—:

ПЕРШИЙ ОСІННИЙ БАЛЬ.

В СУБОТУ, ДНЯ 6-ГО ЛИСТОПАДА (NOVEMBER) 1937 РОКУ

Початок Балю точно в годині 6:30 ввечір. — Вступ 35 центів.

В ГАЛІ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛ. ГРОМАДИ,
675 SOUTH 19th STREET, NEWARK, N. J.

На цей баль Українські Січові Стрільці запрошують все громадянство, Парохії, Організації, а також Товариства, місцеві і позамісцеві. Через це, що будуть змагання двох Дружин у Бескет Бол, початок балю точно в 6:30 ввечір. — Забава до пізної ночі. — За добру забаву і чесну обслугу ручить
258 **Комітет.**

ПОЗІР! САВТ ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ.! ПОЗІР!

Аматорсько-Співацький Кружок при Українській Церкві Прсв. Богородиці в Савт Плейнфілд, Н. Дж.
—: відіграє представлення в **трох діях зі співами** :—

„ЗА НЕМАНЬ ІДУ"

В СУБОТУ, ДНЯ 6-ГО ЛИСТОПАДА (NOVEMBER) 1937 РОКУ

В GRANGE HALL, — New Market, N. J. — Початок в 8-мій год. ввечір.

ПО ПРЕДСТАВЛЕННЮ БАЛЬ

Запрошуємо дооколичних українців взяти численну участь. 258 **Уряд Церковний.**

УВАГА! НЮАРК, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

Товариство „Українська Робітнича Громада" в Нюарку, Н. Дж., виставить пораз перший в Нюарку смішну комедію
:—: В ТРОХ ДІЯХ :—:

ШВЕЦЬ ЖЕРДКА

В СУБОТУ, ДНЯ 6-ГО ЛИСТОПАДА (NOVEMBER) 1937 РОКУ

В УКРАЇНСЬКІМ РОБІТНИЧІМ ДОМІ,
59 BEACON STREET, NEWARK, N. J.

Початок в годині 7:30 вечером. :—: Вступ 35 центів
По представленню БАЛЬ. :—:—: Музика першорядна.

Шановні Громадяни! Ми певні, що Ви неї смішної комедії ще не бачили, для того кличемо Вас, всіх приходіть самі й інших кличте, щоб побачити як то наш швець став ґрафом, а Агафія Ворчик ґрафинею. Без ворожок наші люди не можуть обійтися, отож і комедія без неї не буде. Хочете знати, як вона буде ворожити, то приходіть, а насмієтесь до розпуки. 258 Комітет.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ.

З роковин на визвольну боротьбу і „Жіночу Долю".

З нагоди 50-літніх уродин пані Теклі Паньків родина і знайомі влаштували ювилятці 17. жовтня ц. р. несподівану забаву. В сусідів вони приготовили потайки гостину, на яку запросили гостей і саму ювилятку. Коли вона ввійшла, їй заспівали „многая літа" і вручили дари. Щойно тоді вона довідалася, що ця гостина влаштована в її честь. Із зворушенням вона дякувала за память і дарунки. Потім розпочалася забава, підчас якої одна з присутніх жінок згадала, щоб зібрати дещо на „Жіночу Долю" в старім краю. Іван і Текля Паньків зложили від себе $5 на визвольну боротьбу, а на „Жіночу Долю" зложили гості $3. Жертвували: Е. Заяць 50 ц.; по 25 ц.: Т. Паньків, Петрунеля Кучерявка, Е. Зарічняк, А. Городивська, П. Каралішин, А. Ганчарик, М. Бардачевська, Т. Гук, А. Городивська, Е. Капровий.

Тетяна Гук.

ГЕМПСТЕД, Н. Й.

З ювилею на Рідну Школу.

В неділю, 31. жовтня ц. р., відбувся в громадян Павла й Анни Зарембів 25-літній ювилей їх щасливого подружжя. В часі гарної забави гості не забули й про ідейні цілі та перевели між собою збірку з призначенням на ріжні громадянські справи. В тім призначено $10 на Рідну Школу в старім краю. Гроші переслано через Обеднання.

Гість.

В УКРАЇНСЬКІЙ ПРЕСВИТЕРСЬКІЙ ЦЕРКВІ
49 БІКОН ВУЛИЦЯ, НЮАРК, Н. ДЖ.

З НАГОДИ ЛИСТОПАДОВОГО СВЯТА
:——::——: відбудеться :——::——:

СПЕЦІЯЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 7-ГО ЛИСТОПАДУ (NOVEMBER) 1937 РОКУ

яке починається в годині 11-тій рано.
Тема проповіди: „НАШІ ЗАВДАННЯ НА БУДУЧЕ"
яку виголосить Пастор А. КУМАН.

На тім богослуженню буде збірка на інвалідів. — Всіх щиро просимо взяти участь. 258

УВАГА! ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦІ! УВАГА!

ЗАХОДАМИ ТОВ. ДАРАХІВЩИНА, ВІД. 275 У. Н. СОЮЗУ
:——::——: влаштовується :——::——:

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, ДНЯ 6-ГО ЛИСТОПАДА (NOVEMBER) 1937 РОКУ

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ
181-183 FLEET STREET JERSEY CITY, N. J.

Початок в годині 7:30 ввечір.

Музика СЕРБИНСЬКОГО при голосниках. — ВСТУП 40 ц.

На цей баль запрошуємо всі місцеві і позамісцеві Товариства Братства та всіх громадян з Джерзі Сити до численної участи. — За добру забаву ручить — **Комітет.** 54, 58

УВАГА! ВУНСАКЕТ, Р. АЙ., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

ТОВАРИСТВО ЗАПОРОЗЬКА СІЧ, ВІДДІЛ 206 У. Н. СОЮЗУ
:——::——: влаштовує :——::——:

ВЕЛИЧАВИЙ БАЛЬ

В ЧЕТВЕР, ДНЯ 11-ГО ЛИСТОПАДУ (NOVEMBER) 1937 РОКУ

Mechanic's Hall, 65 Main St., Woonsocket. R. I.

Початок в годині 4-тій пополудні.

Буде грати перщорядна музика. :—:—: Вступ 25 центів.

На цей баль запрошуємо всі місцеві і позамісцеві Товариства, Сестрицтва і Молодечі Клюби до численної участи. За добру і чесну забаву ручить — **Уряд Тов.** 258, 61

ВАЖНЕ ПОВІДОМЛЕННЯ

ОТСИМ АДМІНІСТРАЦІЯ „СВОБОДИ" ПОВІДОМЛЯЄ УСІХ ТИХ, ЩО ОГОЛОШУЮТЬ У „СВОБОДІ" РІЖНІ СВОЇ ІМПРЕЗИ, ЩО „СВОБОДА" НЕ МОЖЕ ПОМІЩУВАТИ В ОГОЛОШЕННЯХ НІЯКОЇ ЗГАДКИ ПРО ЯКІНЕБУДЬ „ВИГРАВКИ", БО ЦЕ ПРОТИЗАКОННЕ.

АДМІНІСТРАЦІЯ „СВОБОДИ".

ЧИ ВИ ДУМАЄТЕ ПЕРЕПРОВАДЖУВАТИСЯ НА ІНШЕ МЕШКАННЯ?

Якщо думаєте змінини свою адресу, просимо повідомити нас наперед, коли почнете жити на новій адресі, щоб ви не втратили якого числа газети, котре може мати щось цікаве або важне для вас або вашої родини. Просимо не ждати до останньої хвилі. Просимо не переказувати нічого почтареві. Найкраще виповнити оцей бланкет, подаючи доконче **стару** й нову адресу та **число** відділу, якщо ви є членом У. Н. Союзу, та вислати це в листі до адміністрації „Свободи".

Число відділу ....

Імя й назвище ....

Стара адреса ....

Нова адреса ....

Почта ....

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

МІНЕАПОЛІС, МІНН.

Шануймо свого, то й чужі нас пошанують!

Цими днями гостив у нас у Мінеаполіс, Мінн., бандурист-кобзар проф. Ємець. Не судилось йому, як і багатьом синам України, в Україні жити і там працювати. І тому приходиться йому по світі, мов бурлаці, скитатись. Пощо? Щоб дітям України про наше горе та про нашу славу щиро розказати. Як сліпці-кобзарі колись до маршу у бій за волю на бандурі предків славу виливали, так нині їхній потомок, проф. Ємець, кріпить на дусі розпорошених по всьому світі братів українців.

Як віртуоз-геній, вміє він передати на многострунні́м інструменті все, що міг із себе видати і створити український нарід. Він не самоук, не штучний, а з „ласки Божої" артист. Він і бандура — це щось одно. Він з нею і засміється і заплаче. Разом з нею все переживає. Він для неї, а вона для нього. Тож не диво, що слухачі у великому напнятті. Вони з ним в Україні. Вони з ним і на фронті, і в садочку, і в неволі, і на волі.

Не йди від нас! — хотілося сказати. Та ні. Ти для всіх. Тож іди й до інших синів та доньок України, розкажи їм, що ділялось на рідній, Твоїй і їхній землі, Україні. Потіш, підніми упалих, а сильним додай іще більшої енерґії до праці.

Співай, Соловію. Обітри сльози заплаканій матері-Україні та рознеси славу її по всій чужині.

Та заслабий я, щоб міг як слід все про Тебе розказати. Нема слів у мене, щоб талант Твій я міг схарактеризувати.

Хто раз Тебе бачив, хто раз Твою пісню почув, той, хоч би й ненавидів Україну, покохати її мусить.

Щасти Тобі, Боже! Живи для України, а вона вірних синів ніколи не забуде. Бажаю Тобі того, чого побажав Волод. Купченко в своїй пісні-поезії:

..Грай на перекори!
Україні грай на славу, а катам на горе!
Рви за струни, орле сизий! Дай бандурі волю!
Хай рокоче, зовом кличе до страшного бою!

Бо стяги вже піднялися!
Бо мечі в промінні!
Це Дажбожі ідуть внуки! Слава Україні!
Бандуристе, орле сизий, в небеса літаєш,
Зірки красні крильми крешеш,
Сонечка черкаєш.

Володимир Сомко.

ТАРЗАН НА РОЗШУКАХ. (4)

Літак лишав за собою цівілізовані міста і поплив понад Середземне море. А далі він пустився понад пустиню і вкінці опинився над африканськими нетрами. „Завтра ми будемо в Найробі", заговорила пані Джейн Ґрейсток до своєї сусідки. „Я телеграфувала мому чоловікові, щоб вийшов нас зустрінути", говорила вона далі.

„Можливо, що й мій чоловік зможе вам щонебудь помогти". „Ах, це булоб чудово", відповіла її середнього віку приятелька. Це була княгиня Сборова. Звертаючись до свойого чоловіка, вона радісно завважила: „Ось пані Джейн говорить, що її чоловік, Тарзан, поможе нам знайти це дике африканське племя, яке знає тайну, як вдержувати молодість". Її чоловік одобрюючо кивнув головою.

Літак летів усе далі і далі й у той спосіб приготовляв іще одну драму, яка вже розвивалася в темних закутинах нетрів. Мащируючи крізь нетри, Тарзан цілий час мовчав. Зате Мувіро безперервно розказував йому про дивні прикмети того племени, за яким вони пустилися в погоню. За його словами, це племя було невмируче і всі його члени ніколи не старілися.

По хвилі мовчанки князь Сборов не видержав і гнівно промовив: „Та ціла виправа є глупа. Я переконаний, що цей американський пільот це ґенґстер; він завезе нас у якісь дикі простори і там ограбить нас. Секрет молодости! Ег! Коли ми знайдемо якийнебудь секрет, то це буде секрет смерти". З тими словами він відвернувся і видно було, що ледви здержує свій гнів.